

Forfatter: Brun, Johan Lyder

Titel: BREV TIL: Krarup, Frederik Christian FRA: Brun, Johan Lyder (1920-04-30)

Citation: Brun, Johan Lyder: "BREV TIL: Krarup, Frederik Christian FRA: Brun, Johan Lyder (1920-04-30)", i *Kirkestriden i Norge belyst ved Lyder Bruns brev til F. C. Krarup 1905 til 1931*, UNIVERSITETSFORLAGET, s. 196. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001031205-000-shoot-L0010312050000043.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Kirkestriden i Norge belyst ved Lyder Bruns brev til F. C. Krarup 1905 til 1931

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Christiania 30/4—20

Kjære sogneprest Krarup!

Hjertelig takk for Deres brev. Jeg har længe hat i sinde at skrive til Dem, bl.a. ogsaa for at takke Dem for den glæde De gjorde os ved at sende os Deres sønderjydske præken, men nu kom De mig i forkjøpet! Jeg har ogsaa vanskelig for i al min travlhet at greie min korrespondance.

Ja, De kan tro vi med deltagelse har tænkt paa Dem, særlig ved avstemningen, da vi visste De foretok Deres sønderjydske reise,¹ og siden under den megen nationale og politiske uro paa Danmark og vore danske venner i det hele! Vi har været temmelig forfærdet ved at iagttage den nationalistiske bølges stigen i Danmark og spurt os selv hvilken dansk avis vi egentlig skulde læse, ti de Ferslewske blades² tone blev mere og mere umulig. Nu glædet det os meget gjennom Deres brev at se at De ganske deler vort syn paa saken eller rettere at vi paa forhaand har delt Deres: det er en sterk bekræftelse av at vi med vor avstandsiagttagelse og avstandsdom ikke har tat feil. Forhaabentlig falder der nu atter noget mere ro over sindene, og forhaabentlig sker der ikke en løsning av det sønderjydske spørsmal som indeholder spiren til fremtidige ulykker for Danmark og strider mot enkle retsgrundsætninger. Det vilde ikke bare være en stor sorg for Danmarks bedste venner i Norden, men ogsaa noget av et moralsk nederlag for Norden i det hele — saa nær staar vi sammen.

Mon De ikke allikevel burde ha skrevet litt? Selv om det i øieblikket preller av, har det dog sin betydning at der har været talt, ikke mindst fra kristelig hold. Deres kritik av Geismars oprop³ kan jeg forstaa, men det var dog godt at noget overhodet blev sagt. Han er heroppe i disse dage og taler i Studenterforbundet. Imorgen aften kommer han hit, og jeg glæder mig til at faa en samtale med ham om begivenheterne og stillingen i Danmark.

Liebes⁴ holdning i den politiske krise er jeg skuffet over, han greiet det ikke saa godt som Arboe-Rasmussen-saken. Og kongen maa jo aabenbart være gaat noget fra koncepterne, godt at det dog gled over igjen, jeg tænkte mig ogsaa hele tiden at den danske utilbøielighet til yderligheter vilde seire og at man vilde finde vei til et kompromis.

Nu er Ammundsen, som De velhar set, blit sterkt provocert s. 197av Tiedje. At han i realiteten vil kunne svare for sig, tviler jeg ikke paa, men er der dog ikke noget om at den maate hvorpaa han har optat og gjennom en aarrække ført det sønderjydske spørsmal overfor tyskerne, hadde forpligtet ham til at holde igjen overfor den sidste nationalistiske bølge i Danmark? Ved at træde frem over et andet lands publikum — i en sak som denne — paatar man sig dog vel et visst ansvar overfor sit eget lands. I vore blade stod Ammundsen oprindeligen nævnt som kirkeminister i ministeriet Liebe. Det glædet mig meget at se at det dog ikke var blevet til noget.⁵

Og mens nu De strider med politiken, sliter vi med vor uendelige, stadig mere forrykte kirkestrid. De reaktionære har efterhaanden arbeidet sig op til en ganske forrykt fanatisme, jeg kan ikke forklare mig det anderledes end som en art desperation som beror paa følelsen av at grunden begynder at svigte. Calmeyergatemøtet kjender De.⁶ I den nærmeste tid efter det var det som man kunde spore en viss skamfølelse, det var aabenbart at den almindelige opinion hadde dømt møtet, Kongens telegram⁷ hadde utløst en stor fællesstemning. Men siden har man, underhaanden og offentlig, tat fat igjen. Biskop Tandberg er nu næsten likesaa forhatt som de moderne professorer.⁸ Da den faste komité for de videnskabelige prestekurser hadde maattet opgi at faa noget kursus istand iaar, blev der forsøkt dannet en komité med Tandberg som formand.⁹ Men svaret var dannelsen av en motkomité, med trusel om et konservativt motkursus, og da de to komiteer søkte at komme til enighet, strandet forhandlingene ene og alene paa det uopgivelige krav fra konservativ side at biskop Tandberg skulde kastes! — hvad man paa det andet hold naturligvis ikke vilde gaa med paa. — Tandbergs utvikling er forøvrig merkelig. Han er nu paa sin side temmelig krigersk stemt mot de reaktionære, og gaar ialfald privat ganske vidt i at vise sin sympati for de liberale.

Den sidste sensation er forøvrig en præken av professor Brandrud paa universitetet paa Maria bebudelsesdag.¹⁰ Den var noksaa ensidig teoretisk og kritisk rettet, og jeg forstaar ikke riktig at Brandrud under den nuværende situation vilde holde den saaledes — han maatte vite hvorledes den vilde bli utnyttet. Det er da ogsaa skedd. Det saakaldte «kristelige» pressekontor utbreder et uvillig referat av den over hele landet, den paaberopes som uttryk for modernismens fornegtelse og vantro, det proklameres at hvis Jesus ikke var født av en jomfru, var broen mellom s. 198himmel og jord avbrutt, vi hadde ingen frelser og forsoner osv., — De kan tænke Dem hvordan det virker, eller kanskje De ikke rigtig kan tænke Dem det, for folkegemyttet er et andet hos os end hos Dem.

Nuvel, vi faar slite os igjennem det. Jeg ser ingen fremgang uten deri at vi paa vor side er fuldt villige til at ta de vanskeligheter og ubehageligheter, i tilfælde likefremme forfølgelser og lidelser, som følger med

troskapen mot det vi erkjender som sandhet. De som ikke magter dette, faar falde fra eller redde sig ind i stilheten — sogneprest Grønland søker netop i sin «kirkelige samling» at skape et tilflugssted for dem som vil søke at staa utenfor striden, mellem eller over partierne.¹¹ Bare der blir nogen igjen som har innsikt, karakter og mot til at holde frem uten hensyn til tidernes gunst eller ugunst, saa er det godt. En opmuntring hadde vi nylig i et litet vaarmøte i fremskridtsgruppen:¹² det var som vanlig præget av en utmerket stemning, værdifulde tanker kom frem, og man hadde den velgjørende følelse av dog ikke at staa alene, fik et umiddelbart livets vidnesbyrd om at der gives et aandelig fælleskap som er sterkere end overflaten ofte lar ane, at der i sindene gror og vokser et aandelig liv som ikke kan bli uten sin grøde.

Ogsaa ellers har jeg jo — personlig — netop i vaar hat mange opmuntringer. Først var det sølvbrylluppet som blev en av de store opplevelser og glæder, et minde som alltid er kjær at vende tilbake til, og som for min hustru og mig likesom sammenfatter en stor livets rigdom. Og saa var det feiringen av min 50-aarige fødselsdag,¹³ som mine venner jo hadde benyttet til paa en altfor overstrømmende maate at bringe mig sin takk. Fra alle landets kanter fik jeg en mengde breve og telegrammer, tildels ogsaa fra ukjendte mennesker; 100 prester og teologer hadde forenet sig om at overrække mig prægtige gaver: et skrivetøi med staker og tilbehør i sølv og en deilig lysekroner (til elektrisk lys) av drevet kobber og alabast; studentene hadde ved min forelæsning prydet katetret med blomster og det; norske flag og hilste mig gjennom sin ordfører¹⁹ i en hjertevarm tale; venner i Uranienborg menighet overrakte mig en pragtfull sølvjardinière med et væld av liljekonvaller som jeg næsten ikke har set make til (en stemningsuttalelse i anledning av aksjonen i menighetsraadet!);¹⁴ ogsaa ellers bugnet vore stuer av blomster, en mengde blade mindedes dagen med mit billede og venlige ord, og «dagen derpaa» holdt vort lille teologiske konvent festmøte for mig med s. 199foredrag av docent Fridrichsen og festlig samvær med taler og hilsener fra kolleger og venner. Kort sagt, der blev gjort alt mulig for at fordreie hodet paa mig, hvad der dog ikke lykkedes, ti for det første kjender jeg hjertelagets tilbøielighet til ekstravaganser, og for det andet forstaar jeg naturligvis godt at denne stemningsytring ikke bare gjaldt mig, men var en demonstration [for] den sak som jeg og mine venner har arbeidet for, — og netop saaledes fik jo denne opplevelse foruten den personlige glæde som den indeholdt, en videre betydning.

Jeg nævner dette, fordi jeg vet at De og Deres hustru med saa megen venlighet og deltagelse følger os, og fordi det jo dog er litt av et motbillede mot kirkestridens jammerlighet.

Siden har min hustru og jeg været en liten tur i Lund (De ser jeg er blit en ren reiseprofessor); jeg præket ved akademisk gudstjeneste og -holdt foredrag i en av studentforbundet foranstaltet foredragsserie, og vi besøkte desuten gode venner i Lund, et ganske ualmindelig hyggelig besøk. Fra en haug i stadsparken saa vi over sundet til Danmark, men saa nær vi var, maatte vi denne gang la det bli med synet.

Og nu staar sommeren for døren uten at vi endnu vèt hvordan den vil forme sig for os. Jeg er blit anmodet om at tale ved norsk studentermøte paa Lillehammer¹⁵ midt i juli og ved studentermøte i Nyslott i Finland midt i august — til det sidste er ogsaa min hustru invitert med. Men jeg vet endnu ikke hvad jeg bestemmer mig til. Det finske møte skulde egentlig været i juni, da hadde jeg reist, men i august passer det mig adskillig mindre.

Hvordan det gaar med Palæstinaturen¹⁶ vet jeg ikke, men hvis forholdene i Palæstina tillater det, vil jeg gjøre alt for at komme avsted over nytaar. Jeg trenger til en virkelig hvile, til at komme grundig bort fra striden herhjemme, og fra Norsk Kirkeblad hvis redaktion jeg da gir i andre hænder,¹⁷ jeg kan umulig ofre mere tid og kraft paa det, skal jeg ikke videnskabelig gaa til grunde. Jeg glæder mig usigelig til at komme avsted, gid det maatte lykkes, jeg vil nu høre hvad Johannes Pedersen¹⁸ har faat ut om forholdene og om vi kanskje kunde møtes.

Ording har et par maaneder været i Paris, han er nu ventende hjem over England. Hvad han teologisk har faat ut av det, gad jeg nok visst, mon det ikke væsentlig er blit en hvile og rekreation som han vel nok kunde trænge.

Og saa anbefaler jeg mig til Deres og Deres hustrus medfølelse, nordmændene tar litt haardt paa det, som Scharling sa, vi forbitrer s. 200i unødig grad livet for hverandre, men der synes ikke at skulle indtræde nogen bedring, særlig i kirken holder sig endnu en fanatisme som efterhaanden er blit temperert i det politiske liv.

Lev vel og hils Deres hustru fra os begge! Vi haaber De maa faa en god sommer, hvor det nu blir. Og husk at det alltid er os en særlig glæde at høre fra Dem!

Deres hengivne
Lyder Brun